De nieuwe Meervaart

[redacted]

Datum 27 November 2019

Onderwerp De Meervaart, een locatieonderzoek. T.b.v. overleg d.d. 4 december 2019

Geachte leden van de CIRK,

Vraagstelling Op 4 december ontmoeten wij u voor een eerste overleg over een locatie voor de Nieuwe Meervaart. We hebben de volgende vragen geformuleerd die we graag willen bespreken:

a. Hoe kan de Meervaart betekenis geven aan de grote ambities van de stad? b. Wat zegt de CIRK – meer in detail – over de drie locaties in onderzoek?

Inleiding De gemeenteraad heeft besloten tot nieuwbouw voor de Meervaart. In de voorjaarsnota 2019 is een krediet opgenomen waarmee in 2020 een ontwerptraject kan worden gestart. Voor 2022 is een uitvoeringskrediet gereserveerd. Alvorens het ontwerptraject te kunnen starten moet een locatie worden gekozen en moeten er ontwerpkaders worden geschetst.

Het centrumgebied Nieuw West is volop in ontwikkeling. Er leeft al lang de wens om ook de Meervaart als culturele drager in het gebied te vernieuwen. Een keuze over de toekomstige locatie van de Meervaart zorgt ervoor dat de (uitwerking van) de gebiedsontwikkeling verder kan.

Gelaagdheid van ambities De ambities van de gemeente zijn divers. Kort gesteld wil dit college een eerlijke verdeling van welvaart, een evenwichtige spreiding van culturele en andere voorzieningen, meer aandacht voor de “buitenwijken” Zuidoost, Noord en Nieuw-West, drukte binnen de ring verminderen, inclusiviteit bevorderen. De ambities gaan verder op lokale schaal. Het centrumgebied Nieuw West zoekt naar meer stedelijke allure, aantrekkingskracht, een diverse en toekomst bestendige programmering in plaats van alleen winkelen. Diversiteit laat zich, naast de Meervaart gelden door de bouw van een nieuwe bibliotheek, een bioskoop en een filmhuis in combinatie met horeca een Leisure. De Meervaart groeit uit haar jas, wil haar toekomst vormgeven

door o.a. diverse functies – nu nog in verschillende gebouwen - bij elkaar te brengen, te experimenteren met nieuwe vormen van theater, muziek, dans, jongerenculturen en (inter-)nationale podium-stijlen bij elkaar te brengen. De Meervaart heeft de ambitie om - meer nog dan nu al het geval is - een open instituut zijn voor de bezoekers uit de wijk, de buurt de stad en de regio. Nu al trekt de Meervaart 60% van haar klanten van buiten de wijk. De

Meervaart heeft een toekomstig programma van ca 15.000 m^2 geschetst, ca. 5.000 m^2 groter dan het huidige gebouw.

De opdracht Een nieuw gebouw voor de Meervaart is een van de projecten waar Amsterdam op inzet om haar doelen vorm te geven. De opdracht is de verschillende belangen van stad, het gebied en de Meervaart bij elkaar te brengen. Het doel is het nieuwe gebouw op te leveren in 2025, als Amsterdam 750 jaar bestaat. Daartoe moet in 2019 een locatie worden gekozen. Dan kan er in 2020-2021 worden ontworpen en van 2022-2025 worden gebouwd. De Ambitie van de stad is verwoord in beleid en budget. De stad streeft naar een iconisch gebouw met de hoge kwaliteit van bijvoorbeeld Eye film of Musis Sacrum in Arnhem. Het gereserveerde budget vertegenwoordigt deze hoge ambitie.

Locatiestudie(s) Na diverse verbouwvarianten die geen gewenst duurzaam resultaat opleverden, is in 2018 gestart met een locatieonderzoek voor een nieuwbouwoptie voor de Meervaart. De gemeente (R&D) heeft daartoe een vijftal locaties onderzocht waarvan er – o.a. vanwege de snelle ontwikkelingen in het gebied - twee over zijn gebleven: de huidige locatie in een sloop nieuwbouw variant en een locatie aan de Sloterplas. In de zomer van 2019 zijn de locaties onderzocht. Het onderzoek richtte zich op:

- De cruciale aspecten die een rol spelen bij de locaties en - De verschillende schalen waarop een Theater als de Meervaart betekenis geeft. We hebben

daartoe de schaal van de regio, de stad, het stadsdeel, het centrumgebied en de Meervaart zelf gedefinieerd. Het onderzoek is, vanwege het verschillende (gelaagde) karakter (gezien vanuit de stad en gezien vanuit het gebouw) opgedragen aan Urhahn stedenbouw en Mecanoo architecten en i.s.m. diverse gemeentelijke instellingen en de Meervaart uitgevoerd.

Het onderzoek is nadrukkelijk geen architectonische of alleen ruimtelijke opgave. Het onderzoek is een inventarisatie van aspecten, argumenten, visies, over o.a. ruimtelijke ordening, kunst, cultuur, educatie, maatschappelijk draagvlak, de gevolgen voor de bedrijfsvoering van de MV, invulling van ambities, de relatie met het centrumgebied, het water etc. Er is een werkgroep die de financiële componenten beschouwd, en zijn een aantal discussieavonden geweest met bezoekers, makers en experts.

Het eerste resultaat van dit onderzoek is interne consultatie, op 17 oktober voorgelegd aan de verantwoordelijke wethouders Touria Meliani en van Marieke Doorninck en portefeuillehouder Ronald Mauer. Uitkomst van het overleg is dat men (1) de locatie aan de Sloterplas kritisch vindt vanwege de aantasting van de hoofdgroenstructuur en (2) de sloop nieuwbouw onvoldoende

voldoet aan de gewenste grootstedelijke en kwalitatieve ambities van de gemeente.

Er is daarom besloten een derde locatie aan de genoemde twee toe te voegen. Een locatie **in het water van de Sloterplas.** Deze derde locatie is als volwaardige variant opgenomen in het onderzoek. Dit onderzoek zal op 16 december aan wethouders worden gepresenteerd vastgelegd.

Tijdens het overleg met de CIRK gaan we graag in op bovenstaande grootstedelijke en maatschappelijke aspecten. Tevens willen we discussiëren over de diverse locaties, waarbij we voor de laatste locatie in het water twee posities hebben uitgewerkt.

Staccato hebben we het volgende geleerd en of opgehaald. Ten aanzien van de sloop-nieuwbouw variant: - Een Nieuwe Meervaart op de huidige locatie ligt centraal, is herkenbaar, heeft een – als het dagelijkse programma aan gaat sluiten – directe relatie met de andere voorzieningen in het centrumgebied (winkels, leisure, bibliotheek en horeca, bioscoop). - Sloop- Nieuwbouw betekent extra programma op deze locatie. Het wordt dan een

combinatiegebouw met ondergronds parkeren, een 200 kamer hotel en winkels. - Deze combinatie is gezien de omvang van het plot kritisch en zet de interne organisatie van de

Meervaart en de interne logistiek onder druk. - Het maken van een binnenstraat – stedelijke wens - tussen hoofdgebouw en studio's is voor de

bedrijfsvoering van de Meervaart niet gelukkig. - Sloop nieuwbouw betekent samenwerken met MRP, de beoogde ontwikkelaar van het hotel en de

winkels. Gezien de verwevenheid van functies dient afstemming te komen op gebied van architectuur, aanbesteden, taakverdeling, risicoverdeling en opdrachtgeverschap. - Het leggen van een gewenste relatie met de Sloterplas en de boulevard is lastig te realiseren. Een

brug over de Meer en Vaart is voorgesteld maar kostbaar. - Sloop-Nieuwbouw betekent voor de organisatie en presentatie van de Meervaart veel omdat circa 3

jaar elders geprogrammeerd en gewerkt zal moeten worden. Naast zichtbaarheid en continuïteit is deze tijdelijkheid kostenverhogend. - Tijdelijk elders programmeren is een extra kostenpost.

Ten aanzien van de Sloterplaslocatie / landvariant - Een nieuw gebouw voor de Meervaart aan de Sloterplas is een groot gebaar van stedelijke betekenis en wijk overstijgend. Een uniek gebouw – dat is de architectonische ambitie - zal dienen als een landmark, een poort naar Nieuw West. Zet Nieuw West en het centrumgebied op de kaart. - Deze locatie geeft de mogelijkheid, zoals de Meervaart wenst, de boulevard te gebruiken voor

presentatie, festivals en het unieke uitzicht zal aantrekkelijk zijn voor bezoekers en de aantrekkingskracht van de Meervaart vergroten, ook voor het commerciële deel. - Een gebouw op deze plaats raakt de hoofdgroenstructuur, gaat ten koste van bomen en groen op

deze plek, en van de openheid en weidsheid van het verkeersplein (Lelylaan – Meer en Vaart) en de Sloterplas. Door een gebouw op deze locatie wordt de doorlopende bomenkruin van het park

en omliggend groen doorbroken. - Een iconisch gebouw moet worden gedragen door de inwoners van Nieuw West en compensatie

voor groen worden gevonden. - We verwachten dat het proces vanwege mogelijke bezwaren anders ingericht zal moeten worden. - Deze bijzondere locatie legt een extra taak bij de organisatie van de Meervaart en het toekomstige

programma. Dit om de mogelijke grootstedelijke en lokale ambities vorm te geven.

Ten aanzien van de Sloterplaslocatie / watervariant - De locatie in het water kent overeenkomsten met de naastgelegen locatie op het land, zoals

landmark, iconische plek, relatie met het water, gebruik openbare ruimte voor presentatie en educatie. Ook hier wordt van de Meervaart meer gevraagd om vorm te geven aan een grotere ambitie. - De locatie heeft een goede relatie met het centrumgebied en de andere culturele functies zoals de

bibliotheek vanwege de ligging aan de korte zijde van de plas en de cultuurstraat die doorloopt in een steiger langs het gebouw. De boulevard wordt geactiveerd en opgespannen tussen het schiereiland met horeca en het theater.

- Er zijn twee posities van het theater onderzocht: voor de Anslijnflat en voor het centrum. De eerste

positie heeft de voorkeur. In deze positie wordt de boulevard geactiveerd met de entree van het theater en een publieke steiger. Het Osdorpplein krijgt een nieuw waterfront en er ontstaat een optimale relatie tussen het centrum, het theater en de Sloterplas. In de andere variant staat het theater voor het centrum en blokkeert de relatie van het centrum met de Sloterplas. - Dit vraagt goed overleg met de bewoners van de Anslijnflat. Het theater komt achter de huidige

bomenrij te staan en is lager dan de flat. - Constructief is bouwen in het water oplosbaar als niet te ver van de kade wordt gebouwd. De diepte

die in de huidige studie nodig is bedraagt maximaal 18 meter. Naarmate het gebouw meer naar de hoek van de plas staat wordt het dieper gelegen deel kleiner. - Op deze locatie is geen sprake van - formele - aantasting van de hoofd groenstructuur. - Compensatie van water is noodzakelijk maar oplosbaar. Daarbij is aandacht nodig voor de kwaliteit

van het water, de Sloterplas in het meest problematische meer van Amsterdam. Een eerste voorstel daarvoor verrijkt het Sloterpark met een helofytenfilter annex pierenbadje.